

ELŐFIZETÉSI DIJ HELYBEN:	
Egész évre	6 frt — kr.
Félévre	3 frt — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
VIDÉKRE POSTÁN KÜLDVE:	
Egész évre	6 frt 60 kr.
Félévre	3 frt 30 kr.
Negyed évre	1 frt 65 kr.
HIRDETÉSI DIJ:	
Egész oldal	20 frt.
Fél oldal	10 frt.
Negyed oldal	5 frt.
Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.	
Kivételek esetében kedvezmény, többszöri hirdetésnél árleengedés.	

SZABADSÁG.

A „Szabadkai Közlöny“ VII. évfolyama után és helyett
kiadja: SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII. kör, virág-utca 337. h. sz.,
hova a közlésre szánt levelek és ké-
rletek intézendők.

Hirdetések felvételnek ugyanott.

A „Nyiltér“ sora 15 kr.

Negyed oldalnál kisebb hirdetésekül a törmétek tekintetbe vétele nélkül minden szót után 5 kr. számítatik.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap. ****** Egyes szám ára 15 kr. ******
Számunként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkihordónál kapható.

Amit nyertünk a réven, veszítjük a vámon.

Szabadka város törvényhatósága mindenben kitesz magáért. Ha az uralkodó párt vezetői feltesznek valamit maguknak, azt kereszttül is vizik, tekintet nélkül arra, hogy a város károsodik e vagy nem.

Itt a legujabb példa, ami a botrányossággal határos.

A fogyasztási adók kibérléséhez körömszakadtig ragaszkodtak, mert szükségük van kortes-küldönczökre, az ügynökök pedig erre nagyon alkalmasoknak bizonyultak. E bérlettel azonban szerencsére felsültek, magánvállalkozók kezébe került. És ez jól van így, ez határozott nyereség városunkra.

A mi polgármesterünk és társai azonban ezt veszteségnek vették s módot kerestek az újévkor állás nélkül maradó ügynökök mikénti elhelyezésére. Találtak is. — A főispán tapintatos utmutatója a hatóság embereinek s hogy az ügynökséget kéznél maradjon, szerveztet új állásokat.

Felállit egy új hivatal, melynek neve: jövedéki hivatal lesz. Ennek a hivatalnak lesz 1 ügyvezetője 1000 frt évi fizetéssel, 1 pénztárnoka és 1 ellenőre, könyvezetője, mértékhatóság, 4 első és 4 másodosztályú ügynöke, irnokja, szolgálja. Ezek a központban működnek, hogy ennyien mit, azt gondolni lehet csak. A város vámvonalain, minden kapunál lesz egy pénztárnok és egy ellenőr, tehát 16 hivatalnokféle s ezenfelül 7 vámőr. A pénztárnok és ellenőr szedik a követvámot, a vámőr pedig kutatja a koczikat és spiczliskedik a vámvonalon. Ez a szervezkedés pedig kerül tizenháromezernyolcvanöt forintba évenként, az egyenruhát, fegyvert, lakást ide nem számítva, ami szintén elemészt vagy kétezer forintot.

Akik tehát újévkor kiesnek a fogyasztási adóhivatalból, azoknak megnyílik ugyanakkor az új hivatal és maradnak azok, amik voltak, a város által fizetett polgármesteri kortesek. Ezt veszítjük a vámon, mert erre a Szegedről átláptált hivatal szervezésre nekünk semmi szükségünk nincs.

De mivel indokolják mégis ezt a botrányos szervezkedést?

Az intéző urak semmivel, hanem a főispán segített rajtuk. Indokolta ő. Kell ez nekünk, mert Szegeden is így van. Ez volt a főispán hatalmas indokolása. Szeged, — amint a főispán mondja — évenként 80 ezer frtot vesz be követvám díjakkban a vámházaknál, csupán azért, mert vámházai és jövedéki hivatalai úgy vannak szervezve, mint lesz újévtől Szabadkánál, Szabadka pedig nem vesz be többet évi 16 ezer forintnál, ebből is 14 ezret a vasuton szednek s így a kapu-

kon csak évi 2 ezer forint folyik be, holott ez 60 ezer forintra felmehetne.

Felmehetne? — de nem fog felmenni.

Szabadka piacára idegenek nagyon, de nagyon kevesen jönnek koczikon, ma már vasuton járnak. Nekünk nincsenek közeli szomszéd községeink, mint Szegednek, a mi piacunkra a vámvonalon csakis a szabadkai szállásokról jönnek be kocsi kon, azok pedig a kapuknál nem tartoznak fizetni.

Az évi 2 ezer frt füstbe megy, de 1 ezer frttal sem szaporodik a bevétel.

Minek hát az a pénztárnok, ellenőr, vámőr a kapuknál?

Hogy a szegény kapus ne unatkozzék, hogy a hely nélkül maradó ügynököknek betömjük a száját, ne hogy az eljárjon újév után s hogy a kortes csapat kéznél maradjon továbbra is.

Nyertünk-e tehát a fogyasztási adóberlet mellőzésével? — Nem, mert „amit nyertünk a réven, veszítjük a vámon“, csak azért is, hogy megmutassa hatóságunk, miként sem a multban, sem most nem a közjó, hanem saját hatalmuk szilárdítása a fő cél, kerüljön az bármily áldozatba is.

Közgyűlés.

Törvényhatóságunk e hó 12-én rendkívüli közgyűlést tartott, melynek ugyszólván egyetlen tárgya volt: egy miniszteri leirat, mely a szervezeti és javadalmi szabályzatot rendelte módosítani. A tanács javaslata, mely a leirat kívánalma után készítettett, elfogadott.

Az elnökséget a főispán vezette, aki annyira kiszédődött egy bizottsági tag közbeszólásai miatt, hogy az asztalhoz vágta az elnöki csengőt s kijelenté, hogy ha még egyet szól az illető, azonnal széksértési keresetet indít az ügyész által. Mi sem tartjuk illőnek az oly viselkedést, aminőt az illető tanusított, de ennek részben az elnök főispán volt az oka, mert nem akarta meghallgatni, amit az a bizottsági tag mondott, pedig az egész annyi volt: „minek kiabálnak oda át.“ Ezzel nem sértett meg senkit a közbeszóló s szeretnők tudni, mi lett volna tárgya annak a finyás széksértési keresetnek, melyet a főispán fegyverül használt azon kijelentés mellett, hogy: „ha ez így is volt eddig, nem lesz így ezután, majd megmutatja ő!“ — már mint a főispán.

A főispán pedig megjegyezhetne annyit, hogy nincs se magán-, se törvényhatósági-, se országgyűlés a világon, ahol vagy helyeslő vagy helytelenítő közbeszólások ne történének s mégsem hallottuk soha, hogy emiatt az elnök asztalhoz vágja elnöki csengőtjét.

De a miniszteri leirat is olyan volt, hogy arczába kergetheti a vért az embernek. Visszaküldi a miniszter a szervezési szabályrendeletet, de elmondja leiratában, hogy nincs egyetlenegy törvényhatóság az országban, mely annyi rendtelenséget tanusítana, mint a szabadkai. Felterjesztik a szabályrendeletet 2 példányban és az a két példány egymással nem egyezik, a közgyű-

lési határozattal pedig ellenkezésben áll mindakettő. A leirat ivenek át, 41 helyreigazítást sorol fel s végül olyan utasításokat ad a törvényhatóságnak, aminőket iskolás diákoknak szokott osztogatni a jóra való tanító. Dehát gyerekehatóság ez a mi hatóságunk odafenn is, csak az a szerencséje, hogy meghunyászkodó kormánypárti elemek a vezetői, mert különben kijutna a virgácsolásból is.

E hallatlan megróvás miatt Szalay bizottsági tag fel is szólalt, felhívta a közgyűlést, ne vágja zsebre hallgatag az ilyen csúfos megleckézettést, hanem utasítsa a tanácsot, hogy az derítse ki, kit terhel az ilyen botrányos mulasztás s érdeme szerint nyitíttesse meg a vétkest, mert az ily nagy orrok pár év óta gyakran ismétlődtek.

Es? A többség egyszerűen zsebre vágta a miniszteri arczonütést, még csak megsem kísérelte letörülni azt. Pertich Mihály árvaszéki elnök, mint a szegény beteg (?) polgármester helyettese a „szegény“ főjegyzőt állította bünbakul. Az volt a hibás. Pedig dehogyan?

Gálfy György a kórházi orvosok létszámát kívánta emeltetni, mi mellett Varga Károly, Miloszlávyevits, Németh Mátyás is felszólalt, de a javaslatot védő Pertich Mihály szavai után az indítvány félre tétetett, mert ha a szemkorodát a katonai kincstár köteleessége szerint ellátja orvossal, az ott működő orvos visszakérül a rendes kórházi orvosok közé. Határozatba ment tehát Szalay felszólalása után, hogy a tanács ez irányban tegye meg a szükséges intézkedéseket s tartsa be a várossal szemben elfogadott kötelezettséget.

Hosszu vitát keltett a javadalmi bizottság szervezése, de haszontalanul. Névszerinti szavazás kértetvén, azt a főispán el is reudelte és a többség 27 szóval 23 ellenében a tanács javaslatát el is fogadta. Lesznek tehát új hivatalok, lesz újra alakított kortes csapat s ami legfőbb, lesz a város vámvonalán az állami financzok mellett hét város financz, akik hivatta lesznek megvizsgálni és feltérni annak a kocsiját, aki szálla a hatóság szemében s viszont elnézhetik a kihágást, ha érdekük úgy hozandja magával.

Hát ez nem zárt város? Kell ennél még jobban is elzárni a város külterületét a belsőtől?

Aki még mindig azt hiszi, hogy a hatóság jó uton halad, az maga sem érdeklődjen, vagy nem ismeri viszonyainkat.

Az ellenzék tartózkodik, éshetetlenkedik tovább is, nem csoda, ha ilyenek történhetnek.

Reflexiók.

A szabadkai hatósági ellenzék legtöbb tagja szemet huny a hatóság üzemeltetésén, közügyeinkkel szemben elfasult. A legutóbbi rendkívüli közgyűlésen is alig 23 bizottsági tag jelent meg, azok sem voltak egy véleményen. Széthuztak, a többi pedig megsem jelent.

Ami ellenzékünk legtöbbje nem is tudja mi a polgári köteleesség, legalább ezt mutatja tetteivel.

Pedig szabad, alkotmányos országban megkivánthatik a polgárságtól annyi miveltetés, hogy képes legyen közügyi ügyeit józanul vezetni. Erre azonban mindenen előtt szükséges, hogy ismerje a jogokat, melyek mint szabad polgárt megilletik; de viszont tisztában legyen azon köteleességekkel is, melyek ezen jogok alapján reá háromolnak. Miut bünt halljuk emlegetni a hatóság embereitől, hogy a hatóság dolgaiba hogyan merészel valaki beleavatkozni. Pedig egy hatóság nem róhatja senkinek bűnül és nem

foghat senkit üldözőbe azért, mert egy vagy más dologban felszólal egy polgára, sőt kötelessége türelemmel fogadni a figyelmeztetéseket és amennyire lehet, javítani mindenben, amiben hibát lát.

Seuki sem tételezheti fel magáról, hogy ő emberi gyarlóságok nélkül született, vagy bizonyos hivatal elfoglalása által oly magas polcra emelkedett, hogy az ő cselekedetei legyenek azok bármily igazságtalanok, bármily károsak a közérkölcse, vagy a közjóra, bírálat alá nem eshetnek: hanem tőrje a polgárság, vagy egyesek az igazságtalanságot, a polgárság nyugalmát, békejét, egymás szeretetét feldulni igyekvő cselekedeteket és beszédeket és tőrje mindezeket szó nélkül; mert különben rákiáltják, hogy politizál és ellene tör a hatóságnak.

Már pedig minden polgárnak, ki e névre igényt tart, kötelessége lelkiismeretesen örködni a közvagyon gyarapításán és nem engedni, nem törni szó nélkül, ha tudomása van, hogy csak egy fillérel is megrövidítik azt. Saját keresményemet úgy költethetem el, amint nekem legjobban tetszik, felebarátomnak nem okozok azzal kárt, de örököt családi vagyonomat eltékozolhom nem szabad, mert ekkor családomnak jogában áll gyámiság alá helyezettetni engem.

Mennyivel inkább kötelessége a város mostani polgárainak, hogy az utódokra a város nemcsak anyagi, de erkölcsi kincsét ép-ségben hagyja; mert egy város gazdagságát nemcsak a lánzföldek és sok százezer forintok képezik.

A városnak sokkal nagyobb kincse az ő polgársága. Ennek értelmessége, munkabírása, szorgalma, takaréksága, jó erkölcsé és a közügyek iránti önfeláldozó szeretet képezi magvát egy város fölvirágzásának. Ha én mint polgár, csak azt tartom szem előtt: „En is uszom az árral, mint a többi, mert akkor a tilalom daczára anyui disznót hizlalhatok, amennyi tetszik; anyui hektoliter bort fogyaszthatok el szűzen, menuyit győzők; úgy építhetem, fordíthatom házamat, amint nekem tetszik; legeltethetem a kö-zöst, hivatalomat elhanyagolhatom, nem veti szememre felebbvalóm, aztán bárkire azért szavazok és csak azért korteskedem mellette, mert ha ő jut hivatalra, akkor nekem szép sápok vannak kilátásban.“ Ha — mondom — ily nemes elvek vezérelnek engem, mint polgárt, akkor egy cseppet sem lehet csodálkozni, ha egyszerre csak azt látom, hogy a város dolgai fenekestül állanak telfogatva és nem szabad jajgatnom és irigykednem, ha észreveszem, hogy nem es példámom okulva, oly sokan indultak nyomomon, hogy végre egymásnak esünk és a hulladékokon egymás szemét kaparjuk ki.

Es midőn számolásra kerül a sor, azt látjuk, hogy a haszon, melyhez kerilő utakon akartunk jutni, nem érdemelte meg az áldozatot, amit érte hoztunk; mert ha időmet, szorgalmamat becsületes munkára fordítottam volna, úgy anyagilag, mint erkölcsileg sokkal nagyobb előnyben volnék.

Aki a becsületes polgár címét és felebarátai tisztetét megérdemelni akarja: annak nem szabad a közügyekbe saját önös érdekeit bevenni. Komolyan és lelkiismeretesen meg kell gondolnia, miként jár el a polgári jogok gyakorlásában, nagyon meg kell fontolnia, mielőtt a polgárság kijelöli, melyik társát emelje egyik vagy másik hivatali állásba; mert a polgárságtól függ, hogy jó tisztviselői legyenek, mert ha csak értelmes, becsületes tisztviselőket választ, ha a közügyek vezetésével olyan embereket biz meg, akiknek erkölcsi és szellemi tulajdonai elég biztosítékot nyújtanak arra, hogy állásukat becsülettel, ügyszereettel és igazságossággal fogják betölteni: akkor a polgárság elvárhatja, hogy a tisztviselők mindenképen ipar-

kodni fognak a polgárság érdekeit előmozdítani.

„De ha úgy gondolkozom“ Uram! „En hivatamba segítettél, de kérem a kalapját, mert arra szükségem volna.“ Szomszédom fel fog szólni: „Uram nekem a kabátja kellene.“ Így aztán rá kerül a sor a többire és a szegény ember pórén maradván, keresi a legelő alkalmatosságot, hogy magát kárpótolja ott, ahol alkalma van és ha tőle könnyű szerrel szemérmetlenül czepelelték el a kabátot: ha aztán ő legalább is egy bundát akar kabát helyett kaparintani: nem lehet morogni rá: „Hé! nagyobb a te konczot, mint amilyet én kaptam!“ Mert csak nem lehet senkitől kívánni, hogy a cserénél saját magát rövidítse meg.

Az itt felsorolt s naponkint előfordult botrányok városunkat országszerte híressé tették; csak hogy az ilyen hírességgel nem igen szeret az ember dicsekedni. Nem hunyhátunk szemet és lehetetlen tagadni, hogy a társadalom minden rétegében elharapódzott a demoralizáció, amely a nép legalsóbb rétegeit áthatotta már; mert mint ahogyan az ifjuság az idősebbek példáján: úgy indul a nép az előkelőbbek példáján. E mellett az adó különféle néven szaporodik és nehezdednek a terhek vállainkra.

Mit fogunk felelni, ha azon kérdést intézik hozzánk a város leendő polgárai: „Hogyan sáfárkodtatok a mi örökségünkkel? Városunk anyagi és szellemi kincsével? Hiszen midőn ti a polgárok soraiba léptetek, Szabadka előkelő helyet foglalt el Magyarország városai közt! Büszke volt gazdagságára, hazaszeretetére, polgárai jó erkölcsére, melyek közül nem egy ma is ismert és nagyra becsült ember az országban.“ És ma, ha Szabadkáról van szó, így felelnék: „Ah! a botváros!“ Beszélje el: „Ugyan mi a mai botváros!“ És mindezen szegény és vád minket magunkat terhel. Csak tőlünk függ kirtani a léhaságot és tiszteletre emelni a becsületes munkát. Rövid időn elérhetjük, hogy városunk és polgárainak jó hírneve vissza lesz állítva.

Szinészetünk.

(A múlt hét műsora: Szombaton, december 8-án „Viola“; vasárnap „Szökött katoná“; hétfőn „Faust“; kedden „Nebánt virág“; szerdán „Egér“; csütörtökön „Kapitány kisasszony“.)

Sokszor föl lett már vetve az a kérdés, vajjon nem volna-e czélszerű a jutalomjátékokat eltörölni. Midőn az egyes tagok szerződnek s 1—2 jutalomjátékot kikötnek, azzal a reménységgel áltatják magukat, hogy az majd dicsőség és pénz dolgában egyaránt fényesen fog beütni. A tapasztalat — legalább nálunk Szabadkán — az ellenkezőt bizonyítja. Ha van is közönség, az rendszerint egyes érdeklődők buzgósága folytán mesterségesen van összehozva, a legtöbb esetben azonban üres ház tátong a jutalmazandóra. Habár ezt a közönyt egyáltalán nem lehet heyeelni, de nálunk nagyon megmagyarázható. A színházba járóknak nagyobb része bérlő s a bérlészünetes előadások alkalmával már változatosság okéért is otthon maradnak. Ily körülmények közt szinte célszerű elhagyni a jutalomjátékokat, legalább a mellőzött jutalmazandók nem magyarázzák az üres házakat akként, mintha a közönség nem tudná vagy nem akarná méltányolni az ő érdemeiket.

Szombaton és vasárnapon az ünnepnapok miatt népszínműveket adtak. Az ilyen elavult dolgokból teljesen elég volna hetenként egy — azt is unja már a közönség s a karzat látogatóin kívül alig akad aki végignézi, különösen ha olyan gyöngye előadásban mutatják be, mint aminő „Viola“ előadása volt. Breznay (Peti) alakításától eltekintve, egy szereplő sem felelt meg kellő feladatának, sőt némelyiknél még a jóakaratot sem láthatuk.

Nem sokkal vigasztalóbb képet mutatott a „Szökött katoná“ sem, melynél különben a szokottnál érezhetőbben mutatkozott a készületlenség s az ebből eredő rendtelenség és kapkodás. Kivétel képeznek a női szereplők, kik közül Ledófszky Mariska (Julcsa), Szabó Ilka (Kamilla) és Szirmayné (Korpadíne) érdemelnek dicséret fölémlítést.

Hétfőn Szirmayné Teréz jutalomjátékául Göthe „Faust“-ját adták elő. Nem akarunk most annak fejtegetésébe bocsátkozni, hogy avval az apparátussal, amivel egy vidéki színház és színtársulat rendelkezik, szabad-e egyáltalán Faustot előadni s foglalkozunk inkább magával az előadással. A czímszerepét Csiki László, Meffszó Csizszeret Kálmán a szegedi színtársulat jeles tagjai adták s a kis közönség lelkesülten tapsolta őket. Csiki sokkal jobb volt a szerelmi jelenetekben mint a bölcselkedő részletekben. Csizszer alakítása, leszámítva a kézmozdulatok egyformaságát és

némi organikus hibát, egészben jó volt. Margit szerepe Szabó Ilkában kitűnő alakítóra talált s Márta hálátlan szerepét Szirmayné hálássá tudta tenni. Kellemes kötelességünk öszinte elismeréssel emlékezni meg Nyáráiról, ki Siebel kis szerepét életteljesen, nemes — bár néha kissé túlszabongó — pátoszszal játszotta. Közönség, miként már föntebb említettünk, szégyenletesen csekély számban volt jelen.

Kedden részben új szereposztással adták elő a színlap által „nagy operett“-nek nevezett „Nebántvirág“-ot. A czímszerepét Ledófszky Mariska adta, annyi bájjal és kellemmel, hogy ezt a minden tekintetben üres darabot is élvezhetővé tette. Rácz Gyula még annyi figyelmet sem fordított szerepére, hogy legalább a saját nevét megtanulta volna. A darabról és a többi szereplőről már volt alkalmunk megemlékezni.

A hét újdonsága az „Egér“ volt s bár maga az előadás nem elégitette ki a várokozást, a darab színre hozataláért föltétlen elismerés illeti az igazgatóságot. A népszínművek laposságai, az operettek sületlenségei és a rémdrámák borzalmainak közepette jól esett élveznünk az igazi szellemességet, amelyet még gyöngye játékkal sem lehetett elnyomni. Az előadás nem sikerülhetett jól, mert két igen fontos szerep Örsi Aranka (Hermin) és Almási Julia (Peppo) kezeiben volt. Örsi Aranka éppen nem alakított csak beszél, Almási Julia pedig alapjában helytelenül fogta fel és játszotta el szerepét. Elfelejtette mindenekezt azt, hogy leányt játszik, másodszor figyelmen kívül hagyta azt, hogy a franciaia vagy akármilyen nemzetiségű szalonban nem szoktak úgy viselkedni, mint ahogy az ő Peppója mozgott és játszott. Ez a szerep kétségtelenül kaczer-ságot igényel, de ebben s különösen ebben kell nagyon vigyázni arra a határra, mit jó izlésű színésznőnek, főleg pedig szalónhölgynek tullepni nem szabad. Kovács Lajos (Simiers) kissé nyers volt, pedig az ő szerepe a legfinomabb náuszírozást kívánta volna. Teljesen kifogástalan volt Szabó Ilka (Clotild), s még inkább Réti Fanni (Márta), ki művészi erőt igénylő szerepét a legpróbb részletkéig s beírató tanulmányra valló alaposzággal érvényesítette.

Vendégszerepléssel egybekötött jutalomjáték fejezte be a hét műsorát. Csaknem teljesen üres ház előtt adták Juhász Sándor jutalmául a „Kapitány kisasszony“-t. Valóban több méltánylást érdemelt volna egy jutalmazandó, mint a darab, de hát a mi publikumunk közönyt s a bérlészünetes előadások iránti ellenszenvét nehéz megtörni. A királynő szerepét Pajor Ágnes játszotta mint vendég, akiről a vendégek iránt tartozó udvariasságból nem szólnunk semmit. Kiemelkedő a darabban Juhász Januáriója s a Ledófszky Mariska által ábrázolt Fanchette volt. Az általános készületlenség ezuttal a zenei részekben is meglátszott.

Gyakran volt alkalmunk észlelni, hogy a darabokban előforduló idegen szavakat és neveket a szereplők helytelenül ejtik ki. Nem kívánhatjuk színészeinktől, hogy idegen nyelveket tudjanak, azt azonban joggal elvárhatjuk, hogy legalább annyi figyelemmel legyenek a közönségre és szerepükre, hogyha már maguk nincsenek tisztában valamely szóval, legalább kérdezzék meg olyan valakitől, aki azt tudja.

Épületes dolgokat hallottunk a színiügyi bizottságról, mely mindinkább bebonyonytani igyekszik azt, hogy neki tulajdonképpen egyéb hivatása a színiügyi ténrén nincsen, mint a gáncsoskodás. — Nem régiben az igazgatóság kitiúzte műsorra az „Egy katoná története“ című, maide nem minden előkelő színpadon már rég bemutatott színművet. A színiügyi bizottság elnöke reudeletileg betiltotta eme darab előadását azzal az abszurd megokolással, hogy a színházba járó kisgyerekek nagyon meg találnak ijedni és bikákkal fognak álmodni. Ha már okvetlenül létezni kell a színiügyi bizottságnak, tegyenek legalább oly embert az élére, akinek van némi szakismerete, nehogy még egyszer előforduljon olyan, hogy például „A Fourchambault család“-ot is betiltja, amint azt már egyszer megcselekvé.

A legutóbbi ülésen a bizottság azt is elhatározta, hogy egyelőre csak a szubvenzió felét javasolja kiadni, a másik felét csak az esetben, ha Csóka másik drámai hőst és hősnőt szerződött. Sajnos dolog, ha a színiügyi bizottság annyira sincs tájékozva, hogy ilyenkor elsőrendű tagokat nem lehet kapni, s aki kapható, abban nincs köszönet. Szóval a bizottság szokott módon blamirozta magát, midőn teljesíthetetlen föltételeket tűzött az amugy is kűzködő igazgató elé. Lássá be végre a színiügyi bizottság, hogy jelenlegi szervezetében sem életképessége,

sem létjogosultsága nincsen s adja be a kulcsot önmaga. Azt azonban mindenesetre elvárja tőle a közönség, hogyha már segíteni nem tud gyengén álló színiügynökön, legalább ne akadékoskodjék örökké.

F. hó december 16-tól 25-ig előadandó színdarabok sorrendje:

Vasárnap, 16-án „Csikós“, eredeti énekes népszínmű, bérlet 10. sz.

Hétfőn, 17-én Réthi Fanni jutalomjátékául „Váljunk el“, vigjáték 3 felvonásban, írták Sardou és Najac, fordította Fáy J. Béla, páratlan szünet.

Kedden, 18-án „Erdő szépe“, színmű 5 felvonásban, bérlet 11. sz.

Szerdán, 19-én „Orpheus“, operette 3 felvonásban, írta J. Offenbach, bérlet 12. sz. Csütörtökön, 20-án Kovács Lajos jutalomjátékául, Török Kornélia urhölgy és Demidor Imre ur szíves közreműködésével „Nagy Sándor“ tragédia, írta Hador (Jámbor Pál) és „Váró teremben“, vigjáték 1 felvonásban, páros szünet.

Pénteken, 21-én szünetnap, előadás nem tartatik.

Szombaton, 22-én „Konstantin abbé“ (itt először) színmű 3 felvonásban, írták Halévy-Cremieux és Decourelle, bérlet 13. sz.

Vasárnap, 23-án „Egy katoná története“, színmű 5 felvonásban, bérlet 14. sz.

Hétfőn, 24-én szünetnap, karácson esteje. Kedden, 25-én karácsony első napján „Tékozló“ cünderies, látványos színmű, bérlet 15. sz.

Előkészületen „Válás után“, kitűnő vigjáték 3 felvonásban, írták Alexandre Biron és Antony Mars. E jeles vigjáték Párisban végtelen hatást keltett s a budapesti nemzeti színházban folyton a legnagyobb tetszésben részesül; különösen a vő és anyós közötti jelenetek komikuma páratlan.

A bankettező néptanítók.

A „Közvélemény“ cz. helyi lap december 2-iki számában megemlékezve a november 24-én tartott tanítók bankettjéről, azt úgy tünteti fel, mintha a tanítók örömmel ülték volna afelett, hogy Budanovics Antal igazgatóvá lett megválasztva. Ez a feltevés egyszerűen nem áll; minthogy a szabadkai közvélemény szerint (nem az új-ságot értjük) arra Budanovics még nem szolgált rá. Budanovics Eldigi viselkedésével, a tanítók ilyféle örömmelvánuulására igényt nem tarthat; azért a bankett nem is az ösz-szes tanítók részvételével és nem is Budanovics érdemeiért tartott.

Minthogy nem vagyunk Budanovics személyének ellenségei, nem akarunk eddigi tetteiről szólni; de azt igenis szükségesnek tartjuk — Budanovics önmegismerése céljából — megmondani, hogy eddig mit nem tett, vagy legalább mit mulasztott el tenni a hazafiság, a tanügy és a tanítótestület érdekében, hogy az ilyféle tüntetés őt méltán megillethetné? — Hazafiságáról szólva, elégnék tartjuk csak azt felemlíteni, hogy az ő neve sehol sem fordul elő azok sorában, kik a közönség érdekében fáradoznak. — Mint tanító sem törekedett soha arra, hogy feljebbvalóinak elismerését kiérdemlje, ő nem volt oly hu, hogy jó tanítónak tartásák. — Végül kártársai iránt sem tiszteletet, sem szeretetet nem tanusított soha, még csak méltányos sem volt irántuk. Ő a tanítótestülettel sohasem tartott. — A tanítótestület rendezett azelőtt is bankettet, majlist és bálát is, de azokban Budanovics sohasem vett részt. Tehát tétve, aki azt hiszi, hogy a tanítótestületben nem volna egyetértés; az mindig egyetértett, csak Budanovics volt az, ki a testülettel nem értett egyet. A vizsaly, a személyekedés, csakis Budanovicsossal jött a testületbe. Miként akarja tehát a „Közvélemény“ tudósítója a tanítótestületben egyetértés érdemét Budanovics nevéhez fűzni? Talán azért, mert Budanovics a tanítók mulatságában részt vett? Hiszen ez nem érdeme, hanem kötelessége, mert ő szakadt el azoktól, neki kell megtérnie.

Azonban a tanítók bankettjén mi is látunk bizonyos eltagadható örömet és tiszteletet nyilvánulni Budanovics iránt. — A menyiben örömet érez minden jólelkű ember kártarsa szerezése és előmenetele fellett: a tanítók is egyik kártársuk előmenetele felletti örömkönek adtak kifejezést a bankett által, lett volna az bármelyik is közülük. A tisztelet nyilvánulását is látjuk a bankettben kifejezve, de ez nem az érdem megismeréséből támadható önkéntelen tisztelet, hanem csak elölgezet tisztelet volt, melyre Budanovics Antal igazgató magát majdan érdemesíteni fogja. — Legyen ő jó ügytárs, ügybuzgó igazgató és igaz szívű jó magyar hazafi: akkor — legyen meggyőződve Budanovics igazgató — a tanítótestület tudni fogja az előleget teljes

tisztelete és szeretetének ösz-szes és nem feltételhez kötött nyilvánításával kiegyeztetni. Csak akkor mondhatja a „Közvélemény“ is, hogy Budanovics nevéhez fűződik érdem.

Veritas.

Figyelmeztetés

a karácsonyi postaforgalom tárgyában.

A karácsonyi ünnepek táján kifejlődő rendkívüli forgalom alkalmából a kocsi-postai csomagok egy része azért jut későn a címzetthez, vagy nem kézbesíthető, mert a feladók azokat hiányosan címezik, a címzést papírlapra írják s azt is csak széleivel gyengén ragasztják a burkolathoz, minek következménye az, hogy a címírat szállítás közben leszakad és a küldemény sem nem kézbesíthető sem a feladónak vissza nem adható a közönség tehát, saját érdekében a következő megtartására figyelmeztetjük:

1. a teljes címet magára a csomagra kell írni, hogy az, a rajta levő címzés alapján, ha a szállítólevél kéznél nincs is kézbesíthető legyen;

2. vadak és csomagolás nélkül feladott tárgyakon a teljes címetek egy fa vagy vastag lemez-papírtáblára kell írva lenni s a küldeményre akként kell kötni, hogy a zsinog végei a címtáblára legyenek pécsettelve;

3. fővárosba szülő, huspenüeket tartalmazó küldemények fogyasztási vámkezelés alá esnek.

Mint hogy a fogyasztási adó gyors kiszabását tetemesen könnyíti az, ha a tartalom a küldeményen s szállítólevelén részletesen van megjelölve, mert ez esetben a csomagnak felbontása abban maradhat és a küldemény is gyorsabban kézbesíthető a felek feladandó küldeményeik (és azok szállítóleveleik) a „vadhus“, „romlandó“, „elemiszter“, stb. ilyenmő általános kifejezések helyett a tartalmat pontosan s részletesen jelöljék meg, p. o. „1 pulyka“, „1 nyul“, „1 sonka“, „1 kgr. kolbász“ s ahhoz hasonló módon;

4. vadat csomagolás nélkül csak az esetben lehet földni, ha az egy darabból áll;

5. a hibás vagy elégtelen címezésből valamint a czélszerűtlen vagy elégtelen csomagolásból eredő kárért kárpótás nem nyujtatik.

Ami végre magát a burkolatot illeti, arra nézve legczélszerűbb taladákat kő-sarakt vagy zsákvászonnyal használni, ezukorpapir vagy más gyöngébb burkolattal ellátott küldemények csak a földó sajtát veszélyére vehetők fel, mely körülmény: azonban földó a szállító levélre sajátkezűleg rávezetni tartozik.

A m. kir. posta és távirahivatal.
Szabadka, 1888. december 10.

Román s. k.
hiv. főnök.

Felelet

a „megbirált kath. legényegylet“ cz. válasz íróinak.

A legényegylet érdekében örülnék a „Válasz“ megpillantására azon, hogy fölszólalásunk nem volt a pusztában kiáltó szava; de elolvastván azt, meggyőződünk, hogy nincs okunk örülni és örömköni csak akkor lehetett volna indokolt és teljes, ha a Válasz írói azt mondják: „Itt és itt igaz volt a fölszólalónak, a figyelmeztetést köszönjük; ezen és ezen pontokban nincs igazs, ezeket visszautasítjuk.“ Ez tárgyilagos és férfias válasz lett volna. E helyett a Válasz írói — ambar maguk is kénytelenek beismerni, hogy fölszólalásunk szénvedély nélkül és tárgyilagosan volt írva és hogy a fölszólalónak nem egy alapja van, — ostorozási szándékunkról, vádaskodásról, guuyosan fölémlített szembe-szökő érdeklődésünkről beszélnek.

Kérdjük a Válasz íróit: annyira rendén áll a kath. legényegylet szénája, hogy az és vezetői hibázhatatlanok és csakis vádaskodás, ostorozási viszketeg vezetheti a hibák fölsorolót? Avagy miután az egylet célja vallásos, jó és nemes, azért csakis dicsérető himnuszokat szabad zengedezni még az egyt. tagok és vezetőik netaláni hibáiról is? Hiszen a hibák minden emberrel, minden emberi művel és így az egyletekkel is közősek; és kérészetény kötelesség arra figyelmeztetni, másrészt pedig a jóakaratu figyelmeztetést minden álszéken és röstelkedés nélkül köszönettel fogadni és amennyiben lehet, jövőben azokat kikérülni, kigazítani, módosítani. Ez nemcsak keresztény kötelesség, de a nyilvánosságának joga és kötelessége, sőt előnye is, mert alkalmat ad másrészt a tévedésből eredő figyelmeztetéseket megczáfolni.

Összes ismerőseink, az egylet jóakarói, kik czikkünket átolvasták, elismerték, hogy annak hangja és irálya tisztességes, a fölszó-

lálás maga szükséges, tárgyilagos és az egy-
let iránt jóakaratsugalt cikk volt, mely
annyira kifejezte az egylet jóakaróinak ta-
pasztalatsülte véleményét és meggyőződését,
hogy azok elhallgatása az egyletre nézve hát-
rányos, sőt veszélyes lett volna. Így a le-
gényegyletnek nincs joga nehezelti tények-
kel okadatolt figyelmeztetések, hiányok, té-
vedések és az egylet javát célzó javaslatok
fölsorolása miatt. Inkább attól féljen az egy-
let, ha senki sem gondol ügyeivel, ha ros-
zakarói kárörömmel, jóakarói pedig kénye-
lemből vagy közönyből hallgatnak azokról.
A közreműködésre való fölszólítást kö-
szönjük, de nincs rá szükségünk, mert azt
az egylet kezdetétől fogva megtettük és jö-
vőre is tenni fogjuk, amennyiben az egylet
valódi jóakarói által helyeselt kérelmünk és
indítványaink az egyletben jóakarattal fogad-
tatnak és megvalósításukra irányzott jóirányu
törökést látunk.

Isten áldja a tisztos ipart!

X.

T a n ü g y.

Érettségi vizsgadíjak. Gróf Csáky
Albin vallás- és közoktatásügyi miniszter az
érettségi vizsgadíjak ügyében a következő
pórtendeleket bocsátotta ki: „Az érettségi vizs-
gálati utasítás 24. §-a az érettségi vizsgálati
díjat a nyilvános tanulóknak nézve 6 forintban,
a magántanulóknak nézve 12 forintban állapítja
meg s egyúttal intézkedik, hogy az egész
vizsgálat ismétlésekor a díj újra lefizetendő.
Gyakran előfordul azonban, hogy az olyan
tanulók, akik sikeres írásbeli érettségi vizs-
gálat után betegség miatt a szóbeli vizsgá-
latot visszalépnek, sikeres írásbeli dolgoza-
taik alapján a következő tanév elején csupán
szóbeli érettségi vizsgálat letételére kötelez-
tetnek. Az ilyen tanulók érettségi vizsgálati
díja ügyében külön nem intézkedvén az utasí-
tás, pótlólag rendeltem, hogy az említett
esetben, minthogy a vizsgálat a tanári tes-
tületnek külön munkát okoz, az érettségi
vizsgálati díj egészen újból fizetendő.“

Irodalom.

Budapesti Hirlap. Szerkesztő: Csú-
káss József. A „Budapesti Hirlap“-nak a
hazai művelt olvasóközönség vetette meg
alapját. A lap eleitől fogva megértette a ma-
gyar közönség szellemét; minden pártérdek
mellőzésével küzdött nemzetünk- és tájunktér-
ez egyetleu jelszóval: *magyarország!* Vizsont az
ország legkiválóbb intelligenciája is azono-
sította magát a lappal, fölkarolva azt oly
módon, mely páratlan a magyar újságírás
történetében. A hazai sajtóban maig a leg-
fényesebb eredményt a „Budapesti Hirlap“
érte el; legújabb, legelterjedtebb lapja
az országnak. A külső dolgozó társak egész
seregét kivül a szerkesztőségnek annyi belső
tagja van, amennyivel egy magyar lap sem
dolgozik. Minden fontosabb bel- vagy kül-
földi esemény felel rendes levelezőn kívül
saját külön tudósító értesíti közvetlenül;
a távirati szolgálat immár oly tökéletesen van
berendezve, hogy elmondhatjuk: nem törté-
nik a világon semmi jelentékeny dolog anél-
kül, hogy a „Budapesti Hirlap“ arról rögtön
ne adjon hí és kimerítő tudósítást. A „Bu-
dapesti Hirlap“ politikai cikkei. Kaas Ivor
báró, Rakosi Jenő, Grünvald Béla, Balogh
Pál írják más kiváló hazai publicistákkal
híven a lap független, magyar, pártérdeke-
ket nem ismerő szellemű. *Politikai hírei*
széleskörű összeköttetések alapján a legmeg-
bízhatóbb forrásokból származnak. Az or-
szággyűlési tudósításokat a gyorsírói jegyzet-
tek alapján szerkesztik. Magyarország poli-
tikai és közéleti felől távirati értesülésekkel
látunk el rendes levelezők, minőkkel minden
városban, sőt nagyobb községekben is bír a
lap: a „Budapesti Hirlap“ távirati tudósítá-
sai manap már teljesen egy fokon állanak a
világsajtó legjobban szervezett hírszolgálatával.
Európa összes metropolisáiban Londontól
Konstantinápolyig saját tudósítók vannak,
akik úgy az ott történő eseményeket, mint
az elektromos dróton oda futó híreket rögtön
megtáviratozzák. A külföldi reudes tudósítók-
kon kívül minden fontosabb esemény felől a
szerkesztőség külön kiküldetésű tagjai adnak
gyors és bő értesítést. A „Budapesti Hirlap“
e célokra havonként oly összeget fordít, mint
amennyi ezeltől 10 évvel még egy-egy hi-
rlap egész költségvetése volt; de sikerült is
elérnie, hogy ma a legjobban, leggyorsabban
értesülő orgauma a sajtónak. A „Budapesti
Hirlap“ Tárczarovata a lapnak egyik erős-
sége s mindig gondot fordít rá, hogy meg-
maradjon előkelő színvonalán. A *napirovato-
kat* kitűnő zsurnaliszták szerkesztik s a helyi
értesítés ismert legügyesebb tudósítókra van
bízva. Rendőrségi és törvényeségi rovatai
külön-külön szerkesztői a főváros sötét ese-
ményeit is mindig oly haugon tárgyalják,
hogy a „Budapesti Hirlap“ helyet foglalhat
minden család asztalán. A *közgazdasági ro-*

vatban a magyar gazda, birtokos, iparos, ke-
reskedő megtalálja mindazt, ami tájékozására
szükséges. A *regénycsarnokban* csak kiváló
írók legújabb műveit közöljük. De ezuttal
még egy kedves meglepetéssel is szolgálunk
olvasóinknak. 1889. január első napján *Jókai
Mór-tól* kezdünk egy új *regényt*, melyet ko-
szorus írónk *kizárólag* a „Budapesti Hirlap“
számára írt. Jókai Mór új regényének a
címe: *Aki a szívét a homlokán hordja* s
mint a költő maga mondja, „egy modern
ezeregyéji mese.“ A regény egyike Jókai
ama geniális, ragyogó alkotásainak, melyek
már oly régóta az ő büvös körébe vonták
az olvasó közönséget s Jókait oly népszerűvé,
bálványozottá tették, aminő soha még ma-
gyar író nem volt. A regény eleje Magyar-
országon, a vége Mekkában játszik. Hőse
egy nő. Jókai Mór új regényének közlését
1889. január 1-sején kezdjük meg. Az elő-
fizetés feltételei: Egész évre 14 frt, félévre
7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1
frt 20 kr. Az előfizetések vidékről legczél-
szerűbben postautalvánnyal eszközölhetők
következő cím alatt: A „Budapesti Hirlap“
kiadó-hivatalának, IV. kerület, kalap-utca
16. szám.

HIREK.

Mamuzsics Ágoston Stoczek Ká-
rolly elleni sajtóperében vesztes lett. Csunya
címezet kapott Stoczektól, szinte szégyenli
az ember, hogy egy lap piszkította be ő
mellette magát is ennyire. Azt hittük, hogy
a hatósági sajtó ezt a országos megbélyeg-
zést egyszerűen agyonhallgatja. Nem azt
tette. Megemlékezett róla és azt mondja,
hogy ezt Mamuzsics Ágoston személyén nem
változtat, az marad, aki eddig volt. Szomorú
elégítél, ezt kár volt feszegetni.

Dr. Horváth Móricz sajtóper indí-
tott lapunk munkatársa, Miloszávyevits Mi-
lán ellen, mert ez őt „tökfejű“ s más ef-
féle címezzel titulálta hírlapilag. E sajtó-
per Horváth visszavonta. Mamuzsics Ágost-
on is okosabban cselekszik vala, ha nem
hurcolja ország színe elé szennyest, nem
maradt volna hinárban veszedelmes prediká-
tumával, melyekkel Stoczek oly díszesen fel-
ékesítette.

Jutalomjátékok. Érdekes két ju-
talomjáték lesz a jövő hét folyamán. Holnap
hétón Réti Fanni, a szintársulat egyik
legszorgalmasabb és letehetségesebb tagja-
nak jutalmául színtre kerül a nálunk rég nem
adott „Váljunk el.“ Az előadás érdekese-
ségét fokozza az, hogy Nádor Eszti ke-
k. a. ki a főváros hangversenyein többször
már fényes sikerrel énekelt, ez alkalommal
szíveségből lejön s a felvonások közt ma-
gyar népdalokat fog énekelni. — Csütörtökön
lesz Kovács Lajos jutalomjátéka. Előadásra
kerül „Nagy Sándor“ Jámbor Páltól, Clitus
szerepében Demidorrall. Ezt fogja kö-
vetni a „Váróteremben“ című szellemes kis
vigjáték, melyben a jutalmazandó iránti szí-
veségből Török Kornélia kisasszony
is fellép. kinek ez lesz első színpadi kísér-
lete. A közönség szíves figyelmébe és pártó-
lásába ajánljuk mindkét jutalmazandót.

Gyászjelentés. Singer Adolfné Stras-
ser Vilma folyó hó 6-án éjjeli 11 órakor,
életének 28-ik, boldog házasságának 11-ik
évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Az
elhunytban fejlethetlen, szeretett nejt siratja
férje: Singer Adolf; vigasztalhatlan bánatában
pedig osztozkodnak a boldogult gyer-
mekei: Singer Erzsike, Andor, Margit, Józsi,
Ernő, Vera és Imre; nagyanyja: özv. Schul-
ler Eszter; szülei: Strasser Henrik és neje:
Schuller Róza; testvérei: Strasser Bella fér-
jével dr. Sziklai Somával, Mariska, Hermina,
Riza és Berta; sógora: Singer Róza fér-
jével Licht Jakabbal; végül számos rokona
és ismerőse. A boldogult hült tetemei folyó
hó 9-én délelőtt 10 órakor helyeztetek VI.
körü lakásából (báró Rudits-féle ház) a hely-
beli izr. sírkertben örök nyugalomra. Adjon
az ég a kiszenvedettnek nyugalmat, óvéinek
pedig vigasztalást!

Gyászjelentés. Ifj. Baron Frigyes
fájdalomtól megtört szívvel jelenti felejthe-
tellen édes atyjának id. Baron Frigyes-
nek hosszas szenvedés után élte 48-ik évé-
ben folyó évi december hó 14-én történt
gyászos elhunytát. Halála fölött keseregnek:
nevelt leánya Steiger Róza férjével Scho-

mann Antallal; nevelő szülei: Derner Fe-
rencz és neje Ágnes gyermekeikkel; sógor-
néje özv. Baron Teréz fiával Sándorral;
özv. Breier Friderika, ugyszintén számos bar-
rátai és jóakarói. A megboldogult hült te-
tete f. hó 16-án délután 3 órakor fog az
evangelikus egyház szertartásai szerint a
zentái sírkertben levő családi sírboltban örök
nyugalomra helyeztetni. Szabadkán, 1888.
évi december hó 15-én. Áldás és béke le-
begjen porai felett!

Fegyelmi tárgyalás tartott a fő-
ispán elnökle alatt e hó 11-én. Loász Jó-
zsef és Pocska György csendbiztosok rég hu-
zódó ügye tárgyalattott s az első hivatalvesz-
tésre, az utóbbi 100 frt bírságra ítéltetett.

**A „Szabadkai önkéntes tüzoltó-
egylet“** tisztújító közgyűlést f. évi de-
cember hó 23-án vasárnap délután 3 óra-
kor, a városháza kistermében fogja meg-
tartani, hova a működő, pártoló és alapító
tagok tisztelettel meghívattak.

Tűz. Vasárnap, azaz f. hó 9-én dél-
után 1/6 órakor tűz ütött ki özv. Sztipits
Félixé IV. kör, 66. szám alatti ház udva-
rában. A tűz egy szalmakazalból tört ki s
oly erővel, hogy már-már lehetetlenségnek
látszott a szomszédos nádtetejű épületeket
menteni; de a tüzoltóság másfélóra meg-
feszített munka után teljesen elnyomta a tü-
zet. A tűz közvetlen szomszédságában, alig
egy fél méter távolságban állt Lendvai Ernő
hentesnek nádtetejű műhelye, melynek helye-
seibe állítólág 70—80 akónyi zsiradék van
elhelyezve, ha ezt az épületet meg nem men-
tik, a tűz borzasztó mérveket öltött volna

A helyb. kath. legényegyesület
által mult vasárnap délután rendezett ünne-
pély minden tekintetben fényesen sikerült.
Az egyesületi helyiség három terme alig volt
képes befogadni a látogatók nagy számát,
akik közt az egylet iránt oly melegen ér-
deklődő zászlóanya: nagyságos Vojnics Ja-
kábbé urhölgy mellett díszes hölgykoszoru is
volt látható. A műsorozat minden száma
általános tetszést aratott. Különösen Kosztó-
lányi Árpád tanár élénk előadással fűszere-
zett természettani mutatóvanyai képezték az
ünnepély főrésztét és az érdeklődés közép-
pontját.

A szabadkai I. nőgyelet legújab-
ban azt határozta, hogy az 1889. évi január
hó 12-ére kitűzött bálát nem ilyet, hanem
csak mint egyszerű táncfűzért tartja meg,
honnán a pompa és fénykifejtés mellőzve
lesz. Felkéretnek tehát a t. hölgyek, hogy
minél egyszerűbben jelenjenek meg. Jóté-
kony czélnál első a jövedelem, nem pedig a
pompa! Felülfizettek újból Vojnics Lukácsné
urnőnek: N. N. 2 frt, Mamuzsics Lázárné 2
frt, Piukovits József 8 frt 50 kr., özv. Ver-
mes Nándorné 50 kr., Tikviczky Teréz 1 frt,
id. Birkáss Istváné 1 frt, özv. Fimpl Fe-
renczné 1 frt, Milassin Markusné 1 frt,
Sándor Béla főispán 3 frt 50 kr., Pápics
Katalin 10 frt, özv. Manojlovits Mari 1 frt,
Inkeyné Szemző Lujza 5 frt.

A jó zentaiak felültek. Amint tud-
juk, ott az ellenzéknek sikerült megbuktatni
a szabadkaihoz hasonló hatóságot. Az új
tisztújítás e hó 12-re lett kitűzve s készül-
tek a végső csapás megadására is, azonban
az ottani lapszerkesztő ellen sajtóper volt
tárgyalandó, mely szintén véletlenül e napra
tűzött ki. A sajtóperben tanuként az ellen-
zék vezéregyéniségeinek kellett volna szere-
pelnit s ha ez megtörténik, mig ők Budape-
sten lesznek, a tisztújításnál leverik őket.
Halasztásért folyamodtak tehát a megyéhez,
mert Budapestre kell mennünk, de halasz-
tásért folyamodtak a sajtóbírószághoz is, mert
tisztújítást kell végezniök Zentán. És mind
a két helyen megadták a halasztást. Se saj-
tóper, se tisztújítás.

Az előfizetők vállalata Jakobcsics
Antal jelenlegi bérlő kezéről leltetett. Az
új bérlő Singer Adolf lett s kapni fog egy-
egy fogatért naponként 1 frt 98 krt. Biz ez
nagyon olcsó.

Az utcai világítás 1889. évre
Nagy Mihály asztalos mesternek adatott ki
béreltbe, aki vállalkozott minden egyes lám-
pát évi 16 frt 98 krt. rendben tartani és
világítani.

Városi tamburás. Hyen is van ná-
lunk. Palicson lakik. A palicsi épületek al-
sőbbikában kap ingyen lakást s ezt úgy
szolgálja meg, hogy kéznél kell lennie, ha
az urak elmaradnak Palicson egy kis heje-
hujára. A vén Péter bácsi ekkor előszedi
zűmmögő asztali szerszámját, megkorcsolyáz-
tatja a hurok fölött az ujjai alá nyomott
ludtollat s elpendíti hogy: „gy e r e b e r u-
z s a m, gyere be . . .!“

**A hatóság bűnös gondatlansá-
gának** majdnem áldozata lett a mult na-
pokban egy 7 éves gyermek. A Vesselényi-
utczában 1. kör 366. házszám előtti csatorna
gödörbe beleesett és önérejből kitépázkodni
nem birt, mig végre jalkáltásaira egyik ház
lakója figyelmes lévén, a locs-pocstól félig
elázott gyermeket kellemetlen helyzetéből
kimentette. — Egyes csatornák rácsozatát
gonosz kezek felszedik, azzal aztán, hogy
az helyreállítassék, hatóságunk nem szokott
törődni.

Pulykapecsenye utáni vágy soha
nem lép fel oly hatalmasan, mint a kará-
csenyi ünnepek előtt, ugyannyira, hogy ma-
napság alig győzik a rendőrségnél a sok
pulykalopás miatti panaszt felvenni.

Tolonczok. E hét folyamán 28 esa-
vargót bucsuztatott el a rendőrség (csakis
azért, hogy otthon ünnepelhesenek) Sza-
badka városától.

Magy. kir. államvasutak. A magy.
kir. államvasutak szabadkai városi irodája a
karácsonyi ünnepek alkalmából folyó hó
24-én délután 2 óra 25 perczkor induló
személyvonattal Szabadkáról Budapestre és
vissza társaskirándulást rendez a következő
leszállított árak mellett: II-od osztály oda és
vissza 7 frt 40 kr., III-ad osztály oda és
vissza 5 frt 30 kr. E jegyek 14 napi érvé-
nyességgel bírnak és visszautazásnál a sze-
mély- és gyorsvonati különblet ráfizetése
mellett gyorsvonatra is használhatók. Az e
kirándulásban résztvenni óhajtok szivesked-
jenek ebbeli szándékukat, mely meg nem
másítható, személyesen vagy levél által fenn-
városi irodával e hó 20-áig tudatni. A je-
gyek e kiránduláshoz csak a városi irodá-
ban adatnak ki. A magy. kir. államvasutak
városi menetjegy-irodája Szabadkán.

Tanárok, tanítók és a véderők.
A vallás- és közoktatásügyi miniszter kör-
rendeletben felhívta az egyes tanfelügyelő-
ségeket, hogy a véderőről szóló törvény ér-
telmében terjesszék fel hozzá a közhadsze-
reg és a honvédség kötelekében álló és az
állami nyilvános joggal felruházott taníté-
zeteknél alkalmazott azon tanárok és a tani-
ték nevéje, zykét, kik a tanítás folytására
teljesen nélkülözhetlenek, azon czéllal, hogy
mozgósítás esetén a kultuszminiszternek éven-
ként leendő ajánló felterjesztésével őfelsége
engedélyével polgári állásukban meghagyas-
sanak. A névjegyzéket 1889. jan. 15-ig kell
felterjeszteni. A javaslatok a legszigorubb
szükség alapján tétessenek, mivel háboru
esetén a tanítás különben is legnagyobb
részt szünetel.

Elvi határozat iparügyben. A
földmívelés-, ipar- és keresked. miniszterium
legutóbb két elvi jelentőségű iparügyi hatá-
rozatot hozott. Az egyikben azt jelentette ki,
hogy az iparhatóság ítéltének jogerőre emel-
kedése is megsemmisíthető, ha kitűnik, hogy
a hatóságok az elévülés tényét figyelembe
venni elmulasztották. A másik határozatban
pedig az van kimondva, hogy a marhalevelek
kiállításai díjai a községet illetik ugyan, de
az azok kiállításával megbízott egyének dja-
zásáról a község tartozik gondoskodni. Ez
utóbbi kijelentésnek az állategészségügy ren-
dezéséről szóló f. évi VIII. törvényczikk vég-
rehajtása tárgyában kibocsátott miniszteri ren-
deletnek 27. §-ában van meg az alapja, amely
szerint a marhalevelek kiállításai díjai a köz-
séget illetik, de azok kiállításáról a község
lévén köteles gondoskodni, az ezen teendő
ellátásával megbízott egyént vagy előre meg-
állapított rendes díjazásában részesíti, vagy
pedig annak díjazásáról akképen gondosko-
dik, hogy az illetőt ezen teendő ellátásáért
a felektől beszédett díjak egész összegében
vagy pedig ez összegnek bizonyos hányadá-
ban részesíti.

Mindenféle. Gyönyörű természeti túrneműt láttak e hó 14-én reggel 7 órakor Zalában, a Csobáncz alján; 5 fok hideg mellett teljes szivárvány tűnt fel és ugyanakkor sugaras északi fény is látszott; mindkettő mintegy 25 percig tartott. — **Andrássy Manó gróf** abból az alkalomból, hogy fiunkája született, a rozanyói szeretet-ház javára 10 000 frtos alapítványt tett. — **India partjain** egy hajó elsüllyedt a rajta volt 900 ben-szülött utassal együtt. — **Pozsony megye főjegyzőjét** a megye fegyelmi választmánya botrányos magaviselete miatt hivatalvesztésre ítélte. — **Bankóhamisítók** fogtak el Sárkeresztúron, kik 1 és 10 frtos bankjegyeket készítettek. — **Alsó-Péterfa sopronmegyei közeg** majdnem egészen a lángok martaléka lett. — **Budapesten** egy lipótvárosi bankár 9 gyermeke mellé nevelőt fogadott. A nevelő nagyon szorgalmas volt és gondosan tanította a csemetéket. Egyszer a bankár arra a kellemetlen felfedezésre jutott, hogy a nevelő ur kezében áll a feleségénél és vele sűrű levelez. A bankár számok embere lévén, nem gondolt fegyveres elégtételre, sőt még csak váópörre se, hanem megbizta egyik segédjét, hogy kérje el a nevelőtől a szerelmes leveleket. A segéd megjelent a nevelőnél és principálisúnya nevében ugymond: mert a férj mindent tud, szeretné visszakapni a kompromittáló leveleket. A nevelő elsápadt, a leveleket átadja s kijelenti a segéd előtt, hogy ő néma lesz, mint a sir, az asszonyosság nyugodt lehet. A bankár nagyot nézett, mikor a leveleket elolvasta és a nevelő kívánságára elbocsájtotta, anélkül, hogy valamit észrevéteget volna vele, ki azon hitben, hogy minden rendben van, távozott a háztól. Nemsokára a nevelő és bankár a Dorotyá-utczában találkoznak. A bankár észrevétlenül megbotozta a nevelőt, miért ez a bankárt párbajra kihívta. A bankár a kihívók előtt kijelentette, hogy ő nem párbajozik és párbajkihívás miatt feljelentette a nevelőt. — **Splényi báró** budapesti detektív-főnök nejét, Blahánét, Szegedre le kísérvén vendégszereplésre, míg neje a színpadon a közönséget valóságos lázba hozta, addig ő egy hirtelen betörőt, Beck Hermann újpesti zsebmetsző személyében elfogta. — A halál a múlt héten bőven aratott. Legjelesebbjeink gyors egymásután haltak el. Lenhossák, Henszlmann. Hunfalvi tudórok, Heuneberg honvéd-aláltábornagy és Angyali szeb patriárcha. — **Szegeden** él egy Borbola Orszábet nevű asszony, ki 103 éves és jelenleg is jóétvágygyal fogyasztja a kenyeret és szalonát. — **Egy angol lord** spleenjében már nem tudott hova lenni, fogta magát és két eszkimóval meg egy ússal neki indult az északi jég-sivatagoknak, czélul tűzvéni ki elgyalogolni az északi sarkra. A lord kitaratasa oly bámulatos, hogy a benszülöttek gyozslábu néven nevezik. Elelmi szerei már elfogytak és tengeri állatok husából táplálkozik s habár lesóványodott és balkarját is eltörte, nem zavarja egykedvűségét és valószínűleg eléri czélját. Amiként szokott nyilatkozni: „a jég között felségesen lehet unatkozni.“ — **A pokróczozás.** A kaszárnya-életnek e rosz szokása Kolonits Antal jész-ladányi fiut halába kergette, társai oly keményen megpokróczozták, hogy a pokrócz alatt kiszervegett. — **Milos György** hódonyi (Temes-megye) lakos, kegyetlen módon meggyilkolta anyját és neke 16 éves szolgálóját. Elfogták. — **Mezei Albert** kir. tablai bíró neje buskomorságban, hogy egymásután elvesztette szeretett gyermekeit, morpheummal kioltotta életét. — **Bácsmege** 1889-dik évi virilitári között (300) az első Chottek Ottó gróf, ó-futaki bagybirtofos 47.202 frt adó után. — **Baján Gyurits** Ferencz, a fogyasztási adóügy vezetőjét sikkasztás miatt állásától elmozdították; Tóth György adóügyi tanácsost pedig felfüggesztették. — **Török-Kanizsán** a szegény iskolás gyermekeknek felruházása czéljából fányesen és jövedelmezőleg sikerült bál tartatott. Utánzásra méltó példa. — **Agessilus** spártai királytól valaki kérdezte: Melyik erényt becsüli többre: az igazságot vagy a bátorságot? Ha az egész világ igazságos lenne — választotta a király — akkor a bátorság felesleges. — **Kivetted** abból a gabonából a vámot? kérdi a molnár a legényétől. Igen. Látta az a paraszt? Nem. No akkor még egyszer vedd ki, hogy ő is lássa, mert különben nem hiszi el. — **Budapesten** a műcsarnok őszi kiállításának a két ünney alatt 1914 látogatója volt. — **Edelsheim Gyulai** báró egy üveg vizet küldött be a budapesti főpolgármesternek a következő rövid, de találó felirással: **Andrássy-uti nyaralómból** ez évi december 4-én vett víz, melyért évente 136 frt 40 krt fizetek, kocsimosásra sem használható. — **Hátszeg vidékén** egy jómódu parasztagda fiának a nagy nászmenetét a csendőrök megállították és a jölgényét be-kisérték s elcsukták, állítólag csirkelopás vádjja miatt. — **Szegeden** egy földműves-asszony az urára való féltékenységből petroleummal teleöntötte a szobáját, felgyújtotta azt és magát felakasztotta. Csak elszervegett holttestét szedhették ki. — **Pászton** ifj. Al-

mási Kálmáné a hideg beálltával 50 árvt és más szegény gyermeket látott el meleg ruházzal és ráadásul még egy-egy mákos kalácsot is kaptak. Adjon Isten sok ily nemesen érő honleányt édes hazánknak! — **A kitűnő sportsmann,** Széchenyi Géza gróf Somogyvárról Keletindába utazott. — **Torontálmegei Tarrasban** a jegyzőt, aki épp vidám társaság körében mulatott, az ablakon keresztül agyonlőtték. A tettest Kovács nevű közbiztonsági őr személyében elfogták. — **Zentán** az ottani takarékpénztár igazgatójává 110 szavazattal Dudás Istvánt, az intézet volt titkárát választották meg Kohn-Sámuel 8 szavazata ellenében. — **Az illavai kir. országos fegyintézetnél** egy 286 magán-zárkából és több mellékhelyiségből álló épületet fognak telepíteni. E czélra 98,077 frt van előirányozva. — **Honnan ismeri ön Lászlófit?** A legbensőbb barátom volt az egyetemen. Minden évben együtt buktunk meg. — **Baumgartner Berta** állatszedlítő, amint magát produkálni készült egy közös ketrecbe zárt oroszlan és tigrissel, ketreczbe léptekor megcsuszott és elesett, abban a pillanatban a tigris odaugrott és a nő nyakául fogva megragadva, a ketrec sarkába hurcolta. A tigris a szerencsétlen nő nyakán a főeret harapta keresztül, ki csakhamar kiszervegett. — **Eperjesen** Guttmana Anna egy fiatal 16 éves leány, anyjának egyetlen gyámoltója és büszkesége a legjobb kedvvel lejtett tánc közben szivszúrast érzett, összerogyott és rövid vergődés után meghalt. — **A híres versenypáripát,** mely többször megnyerte a nagy Derbyt, tulajdonosa a Vestminiszteri herczeg, betegeskedése miatt egy amerikai tenyésztőnek 17 ezer font sterlingért (ami 200 ezer frt) eladta. — **Aranytolvajokat** fogtak el az abrudbányai bányákban. Ot ember, kik a bányák rejteit utait ismerték, hosszabb idő óta gyakorolták a tolvajlást, épp akkor csípték el őket, mikor az aranytartalmu köveket elvinni akarták. — **Temesvárott** a város főkapitányává Dragovánics György gyárkúlvárosi kapitányt neveztetett ki. A polgárság körében mozgalom indult meg ellene, mert az állam hivatalos nyelvét, a magyart sem irásban, sem szóban nem bírja. — **Veszett farkasok** pusztítanak Krassó-Szörény megye Almás község vidékén. Több ember, lo, ökör, tehén és sertés is meg lett marva. A lakosságot nagy rémület szállta meg. — **A paprika hatása a tyukokra.** A baromfi-tenyésztők minden 10-12 tyukra és mindenké másod- vagy harmadnapon egy kis kávéskanálnyi jó finomra tört paprikát kevernek a tyukok eledeléhez s az eredmény kielégítő, amennyiben a tyukok már korán kezdenek tojni. Minthogy azonban a paprika nagyon erős izgató szer, természetesen nem szabad annak használatát túlozni. A tojóképeségte a családmag etetése is jó hatással bír. — **Kitűnő sonka-pác.** 10 kiló dísznóhushoz veszünk 1 kiló konyhasót, 23 gr. salétromot, 23 gr. sárgacukrot és 6 liter vizet. A só, cukrot, salétromot és vizet a bepáczolható hus mennyiségéhez képest az említett arányban felforradjuk és tökéletes kihűlésük után a husra öntjük. A 3 kilónál nagyobb darabok 6-7 hétig maradnak a pácban, hogy pedig a folyadék által tökéletesen befődessenek, lenyomatjuk. A husdarabok szép pirosak és izletek lesznek. — **A káros rovarokat** a baromfi-ólakból kiirtjuk, ha a reggeli órákban egy cserépedényben szenen ként égetünk el, még pedig annyit, hogy a fejlődő gáz a repedésekbe, szögletekbe, egy-szóval az ol minden részébe eljusson. A fejlődött kénsav a baromfi-parazitákat elöli. — **Az unitáriusok** Budapesten az alkotmány utca sarkán ajándékba kapott fővárosi telken a jövő évben dízes templomot építenek. — **Jégeső** volt e hó 2-án erős villámás és menydörgés közepette Felső-Bányán, hol különben a körülfekvő hegyeket már október dereka óta hó borítja s a vizek erősen be vannak fagyva. — **Megöszült kakast** mutogatnak most egy francia faluban. A kakas diszák közé került, melyek össze-vissza tépték tollazatát s mire kiszabadították, megmaradt feketé tolla állítólag egészen megföhéredtek a kiállott bántalmazások alatt. — **Elveszett** 42,000 frt Kokán János a közigazdasági miniszterium elnöki irodájának igazgatója e hó 12-én 42,000 frt állami pénzt vesztett el felsőkabátja zsebéből. — **Megöszült szinigazgató.** Jakab Lajos vidéki szinigazgató, ki néhány nap óta a fővárosban időzött, e hó 12-én erős elmezavar tört ki s be kellett őt a Rókus-kórház megfigyelő osztályára szállítani. — **Furcsa bemutatás.** Valami kis hivatalt akart elnyerni egy fiatal ember, a keresztapja befolyásos ember volt, azonkívül jó ismerőse a hivatalfőnöknek, kitől amaz állás elnyerése leginkább függött. — **Mindenekelőtt** van szerencsém magam bemutatni: én, a keresztapám keresztfia vagyok.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

SZALAY LÁSZLÓ A.

Nyomatott Székely Simonnal Szabadkán.

13057/1888. tkvi sz.

1-1

Arverési hirdeményi kivonat.

A szabadkai e. f. kir. törvényszék mint tknyvi hatóság közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvényszék területéhez tartozó, a szabadkai 9876. sz. telekjelvényben A+11106. hr. sz. 4 hold 372 □-öles ingatlanra nézve a végrehajtási árverés elrendeltetvén, ezen ingatlan **Raits szül. Radisics Mária és társai** szabadkai lakosok végrehajtatóknak **Tamasi János** szabadkai lakos végrehajtást szenvedő elleni 500 frt tőke s jár. iránti végrehajtási ügyében 1170 frt megállapított kikiáltási árban 1888. évi december hó 29-ik napján d. e. 10 órakor a kebelbeli tkvi irodájában a fenntebb kitett kikiáltási ár 10%-ának bántpénz fejében leendő lefizetése után nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is eladatni fog oly feltétel mellett, hogy az árverés által a 9876. sz. tknyvben C. 1. és 4. r. sz. a bekebelezett szolgálmi jog nem érintetik.

Kelt Szabadkán, 1888. évi augusztus hó 30-án.

A kir. törvényszék mint tknyvi hatóság.

Graff Károly

kir. tszéki bíró.

Karácsonyi ajándék.

Mindenféle
párfim, női pipere,
illatszerek,
különleges szappanok stb.
gyári árban
kapható helyben
Magassy Schwalm Karolin
divatárusné üzletében
Manojovits-féle ház, a színház mellett.

Hirdetések

ugy a

Szabadság című hetilap

mint az

Ellenzék politikai havilap

részére felvételnek

SZALAY L. A.

ügyvéd irodájában.

Minden palaczk és önkupak Brázay Kálmán cégfeljratával van öntve.

Brázay Kálmán

sósborzesze

gyors enyhítést eszközöl
csúsz, szagat s, fagyás,
fog- és fejfájdalmak,
szemgyengeség, bémulá-
sok stb. ellen. Fogtisz-
tító szerül is ajánlható,
amennyiben a fogak
fényt elősegíti, a fog-
húst erősíti és a száj-
tisztá, szagtalan izt
nyer a szesz elpárolgása
után, valamint ajánlato-
s a szesz fejmosásra is, a
hajjidegek erősítésére és
kitűnő hatással van a
kezo-pyuro gyógy-mó-
dál (massage).

Mindenki a saját érde-
kében fog cselekedni,
ha az utánaotkolt óva-
kodik.

Ára egy nagy üveg-
gel 1 frt, egy kisebb
üveggel 50 kr.

Használati utasítás mel-
lékeltek. Kapható Bu-
dapestben Brázay Kál-
mán múzeum-körút,
saját ház és Szabad-
kán Gilly Gy., Sztój-
kovits D., Farkas J.,
Jóó R., Reiter K., Mé-
száros és Krigovszky,
Aubermann M., Jóó G.,
Winkler V., Ilgen A.,
Singer A., Winkler S.,
Frank S., Linzer A. és
Sugár M. uraknál.

Csúsz és köszvényes bántalmak ellen biztosan
ható szer a **dr. Patek-féle**

MONITOR.

Fényes sikerrel használtatik még **fülszakga-
tásoknál, nyakmervedéseknél, ütéstől** vagy
ficzamtól származó **daganatoknál, kereszt-
táji fájdalmaknál** stb. A bedörzsölésnél nem
rosz szagú.

Egy üveg ára használati utasítással 80 kr.

Kapható **MILASSIN ILLÉS** gyógyszer-tárában
3-1 Szabadkán.

Egy tégely valódi **dr. Lehmann-féle arczpomádé**
50 kr.

Egy doboz **dr. Lehmann-féle rizspor** 50 kr.

Egy üveg **dr. Litzemayer-féle salicyl-szájviz**
40 kr., nagyobb 80 kr.

Egy doboz valódi **dr. Heider-féle fogpor** 40 kr.